The background features a hand reaching out from the left towards a glowing digital globe. The globe is composed of a wireframe mesh and is surrounded by a network of white lines and dots, suggesting a digital or data environment. The overall color palette is dark blue and black with white highlights.

Заштита од дигиталног насиља

Катарина Васић
Гимназија Вучитрн

Шта је дигитално насиље?

- Насиље на интернету је сваки облик насиља које настаје употребом дигиталних технологија.
- Може се одвијати на друштвеним мрежама, апликацијама за размену порука, гејминг платформама и мобилним телефонима. То је понашање које се понавља и које има за циљ да уплаши, наљути или осрамоти особе које су нападнуте.

Примери дигиталног насиља су:

- ширење неистина или објављивање срамотних фотографија некога на друштвеним мрежама

- слање претњи преко платформе за размену порука

- лажно представљање и слање неприкладних порука другима у туђе име.

Насиље уживо и насиље на интернету се често могу дешавати упоредо. Међутим, насиље на интернету оставља дигитални запис који може да послужи као доказ приликом његовог заустављања.

Шта је важно знати?

- **Најбоља заштита на друштвеним мрежама је да родитељи упознају децу са опасностима које вребају на интернету, као и да деца имају поверења у њих и кажу им уколико имају било какав проблем.**
- **Оно што деца треба да знају је: да никада не шаљу поруке, фотографије или други материјал који би некоме могао да нашкоди, да фотографије смеју слати искључиво особама које познају и у које имају поверења, да лозинку не треба да открију никоме па чак ни најбољем пријатељу, да не отварају линкове који нуде нешто примамљиво, да заједно са родитељима или особом од поверења, одреде интернет странице које могу посећивати. Такође, уколико децу нешто плаши, збуњује, узнемирава и ако имају неки проблем на интернету, обавезно о томе треба да разговарају са родитељима или особом од поверења.**

Шта је малтретирање?

Малтретирање је намерно непријатељско понашање које се понавља и има за циљ да повреди друге особе, а укључује злоупотребу силе од стране појединца или групе према једној или више особа.

То може подразумевати:

директне или индиректне увреде,
добацивања,
физичко злостављање или
друштвено искључивање.

Шта је сајбер малтретирање?

- Сајбер малтретирање или дигитално насиље је употреба информативне и комуникационе технологије да би се неко намерно и систематски малтретирао путем СМС порука, сајтова друштвених мрежа, инстант поруке И сл. Како групе, тако и појединци могу бити починиоци или на мети овог вида насиља.

This Photo by Unknown author is licensed under [CC BY-SA-NC](#).

Неки од примера дигиталног насиља могу да укључе:

ругање или задиркивање

ширење гласина или лажи о некој особи

слање нежељених, злобних, дрских или претећих порука

формирање хејтерских група

претње

слање увредљивих и агресивних порука

слање нежељеног или неприкладног садржаја

узимање туђег идентитета

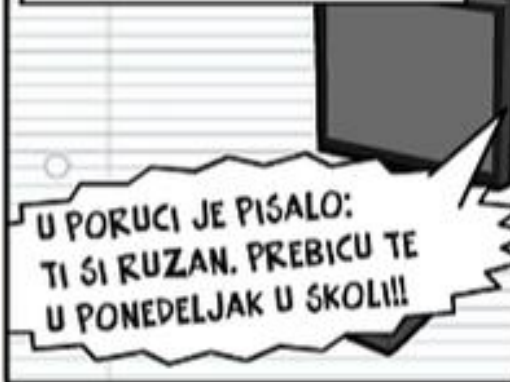
намерно искључивање других

DEČAK JE OTVORIO SVOJ
FEJSBUK. IMAO JE JEDNU
PORUKU.

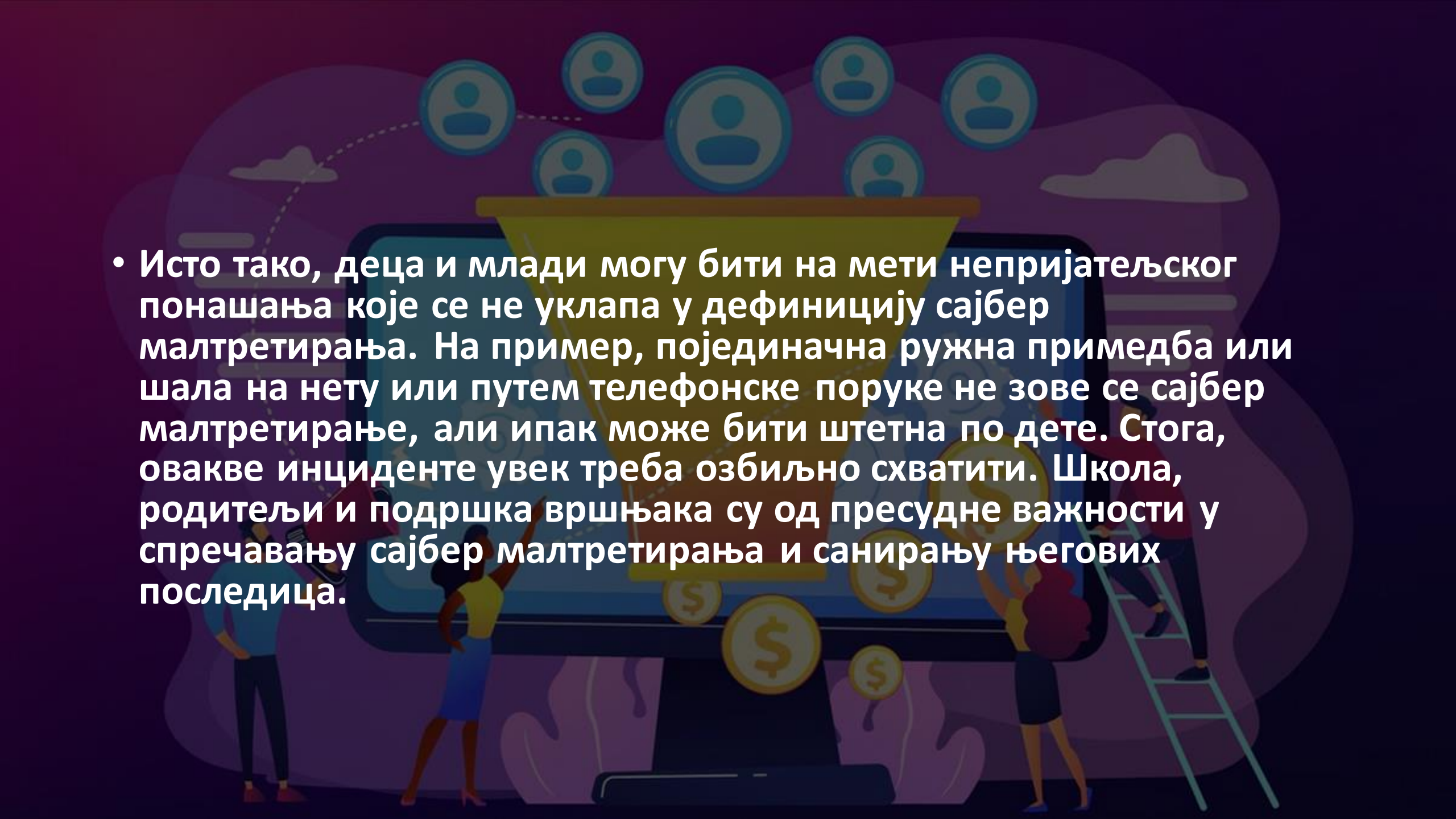
PORUKA JE BILA OD
DRUGA IZ NJEGOVOG
ODELJENJA/

DEČAK JE DUGO PLAKAO I
ODBIJAO DA IDE U SKOLU.

OVAKVI SLUŠCAJ MOGU
SE ZAVRSITI I SMRCU.
ZATO TREBA SPRECITI
VRSNJACKO NASILJE NA
INTERNETU!

-
- The background features a large, stylized illustration. At the top, a yellow funnel is shown with several blue circular icons containing white human silhouettes, representing users or data points. Below the funnel is a large, dark blue smartphone. Several stylized human figures are shown interacting with the phone: one on the left, one in the center, one on the right, and one on a ladder on the far right. The scene is set against a dark purple background with faint clouds and dollar signs scattered around the phone.
- Исто тако, деца и млади могу бити на мети непријатељског понашања које се не уклапа у дефиницију сајбер малтретирања. На пример, појединачна ружна примедба или шала на нету или путем телефонске поруке не зове се сајбер малтретирање, али ипак може бити штетна по дете. Стога, овакве инциденте увек треба озбиљно схватити. Школа, родитељи и подршка вршњака су од пресудне важности у спречавању сајбер малтретирања и санирању његових последица.

На који начин се сајбер малтретирање разликује од малтретирања лицем у лице?

- Мада је сајбер малтретирање слично малтретирању лицем у лице, оно се ипак разликује на следеће начине:
- оно може пружити осећај анонимности особама које то чине, због чега се могу понашати другачије него што би то било у директном контакту
- може се догађати у сваком тренутку и тешко га је избећи

Утиче на друштвено
окружење ученика у
школи и код куће, на
мрежи и у свакодневном
животу

може допрети до великог
броја особа – лако је
поделити садржај са
групама или га поставити
на јавне форуме

веома је тешко обрисати
коментаре или слике са
оваквим садржајем.

ЕЛЕКТРОНСКО НАСИЉЕ

Облици у којима се појављује: Дакле, интернет поред бројних предности носи са собом и много опасности од злоупотреба: садржаји који дуже и континуирано вређају личност жртве неовлашћено слање фотографија жртве и манипулација тим фотографијама или неким другим приватним садржајима о жртви отворена или прикривена претња жртви подстицање на употребу говора мржње и насиља.

НЕКИ РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

- 95% насиља на интернету спада у вршњачко насиље
 - дигитално насиље доживело је 66% средњошколаца
 - 30% средњошколаца је чуло или видело да њихови вршњаци трпе
 - дигитално насиље
 - 84% средњошколаца је себе изложило неком од ризика на интернету (комуникација са непознатим особама, прихватање
 - захтева за пријатељство од непознатих особа, давање личних
 - података непознатим особама, пристали су да се сусретну са
 - особама које су упознали преко интернета/друштвених
 - мрежа,...)
-

ШТА ДА РАДИМ АКО ДОЖИВИМ ЕЛЕКТРОНСКО НАСЉЕ?

- Промисли пре него што било шта предузмеш.
- Не дозволи себи да кажеш или урадиш нешто због чега ћеш се касније кајати.
- Не одговарај на узнемирујуће и претеће поруке.
- Сачувај доказе узнемиравања. Не бриши поруке пре него што их сачуваш.
- Онемогући особи која те узнемирава да поново ступи у контакт с тобом. Блокирај садржај, страну на друштвеној мрежи, групу, налог или сајт или налог особе која те узнемирава.
- Подели негативно искуство са особом у коју имаш поверења (пријатељи или одрасле особе - родитељи, чланови породице, одељењски старешина, наставници, педагог, психолог,..)
- Не криви себе због тога што ти се догодило.

ШТА ДА РАДИМ АКО ПРИСУСТВУЈЕМ ЕЛЕКТРОНСКОМ НАСИЉУ?

- Немој остати "скрштених руку". **ПОКАЖИ СОЛИДАРНОСТ И**
- **ОДГОВОРНОСТ.**
- Немој се укључивати у насиље и распиривати лоша осећања.
- **ПОДРЖИ** особу која трпи насиље: помози јој да предузме
- адекватне техничке мере заштите, подржи је да насиље пријави или
- се обрати за помоћ, саслушај је.
- Обрати се за помоћ одраслима.
- Пријави дигитално насиље установама које су за то надлежне.

